

MINISTERUL MUNCII
ȘI SOLIDARITĂȚII SOCIALE

Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Harghita

Probleme întâmpinate în aplicarea Decretului-Lege nr.118/1990

Decretul Lege 118 a apărut în anul 1990 și prevede acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonier.

Dispozițiile art.1 din Decretul-Lege nr.118 din 1990 reglementează următoarele:

(1) "Constituie vechime în muncă și se ia în considerare la stabilirea pensiei și a celorlalte drepturi ce se acordă, în funcție de vechimea în muncă, timpul cât o persoană, după data de 6 martie 1945, pe motive politice:

- a) a executat o pedeapsă privativă de libertate în baza unei hotărâri judecătorești rămase definitivă sau a fost lipsită de libertate în baza unui mandat de arestare preventivă pentru infracțiuni politice;
- b) a fost privată de libertate în locuri de deținere în baza unor măsuri administrative sau pentru cercetări de către organele de represiune;
- c) a fost internată în spitale de psihiatrie;
- d) a avut stabilit domiciliu obligatoriu;
- e) a fost strămutată într-o altă localitate;
- f) a participat în acțiuni de împotrivire cu arma în mână și de răsturnare prin forță a regimului comunist până la data de 31 decembrie 1964.

(2) De aceleași drepturi beneficiază și persoana care:

- a) a fost deportată în străinătate după 23 august 1944;
- b) a fost constituită în prizonier de către partea sovietică după data de 23 august 1944 ori, fiind constituită ca atare, înainte de această dată, a fost reținută în captivitate după încheierea armistițiului."

Decretul-lege nr.118/1990 intrat în vigoare în data de 09 aprilie 1990, a fost supus multor modificări și completări.

Prin Legea nr.130/2020 au fost introduși ca beneficiari și copii persoanelor aflate în situațiile prevăzute de art.1, alin.(1) și (2), astfel la art.5 au fost introduse următoarele alineate:

"(5) Copilul celui decedat în luptele cu organele de represiune comuniste, în răscoale țărănești ori al celui decedat, din categoria celor dispăruți sau exterminați în timpul detenției, internării abuziv în spitale de psihiatrie, deportați, strămutați, prizonieri sau cărora li s-a stabilit domiciliu obligatoriu, are dreptul la o indemnizație lunară de 500 lei.

MINISTERUL MUNCII
ȘI SOLIDARITĂȚII SOCIALE

Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Harghita

(6) Copilul minor la data la care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), precum și copilul născut în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) are dreptul la o indemnizație lunară în același quantum cu indemnizația de care a beneficiat părintele său.

(7) Copilul născut după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) are dreptul la o indemnizație lunară în quantum de 50% din indemnizația de care a beneficiat părintele său.

(8) Copilul care s-a aflat atât în situațiile prevăzute la alin. (6), cât și în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) beneficiază de indemnizația al cărei quantum este mai mare.

(9) La stabilirea indemnizației prevăzute la alin. (6) sau (7), în situația în care ambii părinți ai copilului au beneficiat de indemnizație lunară potrivit prevederilor art. 4, se ia în calcul indemnizația părintelui al cărei quantum este mai mare.”

Legea nr.232/2020 a adus următoarele modificări articolului 5 din DL nr.118/1990:

”(5) Copilul celui decedat, dispărut sau exterminat în timpul luptelor cu organele de represiune comunistă, în războaie țărănești, în timpul detenției, internării abuzive în spitale de psihiatrie, în timpul aplicării măsurii domiciliului obligatoriu, strămutării, deportării sau prizonieratului are dreptul la o indemnizație lunară de 500 lei.

(5*1) De prevederile alin. (6)-(9) beneficiază în mod corespunzător și copilul celui decedat după eliberarea din detenție, internare abuzivă în spitale de psihiatrie, după ridicarea măsurii domiciliului obligatoriu, strămutare, deportare sau prizonierat, în situația în care părintele său, deși ar fi avut dreptul, nu a beneficiat de prevederile prezentului decret-lege.

(6) Copilul minor la data la care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), precum și copilul născut în perioada în care unul sau ambii părinți s-au aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) are dreptul la o indemnizație lunară în același quantum cu indemnizația de care ar fi beneficiat părintele său decedat, stabilită conform prevederilor art.4 la data depunerii cererii de către copil.

(7) Copilul născut după încetarea situațiilor prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) are dreptul la o indemnizație lunară în quantum de 50% din indemnizația de care ar fi beneficiat părintele său decedat, stabilită conform prevederilor art.4 la data depunerii cererii de către copil.

(8) Copilul care s-a aflat atât în una dintre situațiile prevăzute la alin. (5)-(7) cât și în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2) beneficiază de indemnizația al cărei quantum este mai mare.

Adresa: Miercurea Ciuc, str. Kossuth Lajos, nr.94, cod poștal 530140; Tel: 0266-314666/0266-372157; Fax: 0266-314566; e-mail: ajpis.harghita@mmanpis.ro; Web: harghita.mmanpis.ro; Operator de date cu caracter personal nr. 12979;
Conform prevederilor Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), informațiile referitoare la datele cu caracter personal cuprinse în acest document sunt confidențiale. Acestea sunt destinate exclusiv persoanei/persoanelor menționate ca destinatar/destinatari și altor persoane autorizate să-l primească. Dacă ați primit acest document în mod eronat, vă adresăm rugămintea de a returna documentul primit, expeditorului.

MINISTERUL MUNCII
ȘI SOLIDARITĂȚII SOCIALE

Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Harghita

*(9) La stabilirea indemnizației prevăzute la alin. (5), (5*1), (6) sau (7), în situația în care ambii părinți ai copilului s-au aflat în situațiile prevăzute la art.1 alin.(1) și (2), copilul are dreptul la indemnizația al cărei cuantum este mai mare.”*

Până la data întocmirii prezentului material numărul cererilor privind acordarea unor drepturi prevăzute de decretul-lege și a contestațiilor împotriva deciziilor de respingere a cererilor, înregistrate la instituția noastră este 17.400 de cereri depuse.

Numărul cererilor soluționate până în prezent este 10.520 din care:

- admise: 8.284

- respinse: 2.236

Am ajuns la rezolvarea dosarelor depuse în luna februarie 2022.

Aproape 50% din deciziile de respingere sunt contestate, cauzând un volum de lucru imens, în plus.

- Numărul dosarelor contestate în instanță este 95 de dosare. Precizez faptul că instituția are un singur jurist.

Principala problemă întâmpinată de instituția noastră legată de această activitate este volumul imens al cererilor și contestațiilor depuse, al apelurilor telefonice cu solicitări de informații în acest sens, fără a exista personal alocat în plus pentru rezolvarea acestora.

În ceea ce privește aplicarea prevederilor Decretului-lege nr.118/1990, există mai multe probleme:

1. Regula instituită de articolul 13 alin.1 teza I din Decretul-Lege nr.118/1990, prevede clar cerința dovedirii situațiilor prevăzute de art.1 alin.(1) și (2) cu acte oficiale eliberate de organele competente și doar în situații excepționale se pot utiliza și alte mijloace de probă prevăzute de lege.

Foarte mulți solicitanți depun în dovedirea prizonieratului părintelui defunct documente descărcate de pe pagina web adatbazisokonline.hu cu date de pe fișe de prizonier rusești. Acestea nu sunt conforme cu cerințele art. 13 alin.1 teza I din Decretul-Lege nr.118/1990. Se arată chiar în Certificatele emise de Arhivele Naționale din Ungaria, anexate acestor documente că instituția certifică faptul că copia electronică atașată conținând datele prizonierului de război corespunde copiei făcute după fișele personale de evidență a prizonierilor de război, preluată și păstrată în format electronic de Arhivele Naționale din Ungaria de la Arhiva Militară de Stat Rusă în conformitate cu acordul dintre cele două instituții. Precizăm, că art. 286 alin.(4) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă prevede: ”Copiile de pe copii nu au nicio putere doveditoare.” Evidențele prizonierilor de război din URSS preluate de către Arhivele Naționale din Ungaria de la Arhiva Militară de Stat Rusă nu sunt certificate pentru conformitate cu originalul.

Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială

Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Harghita

Art. 292 alin.(2) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, prevede ca dacă înscrisul este depus în copie, partea care l-a depus este obligată să aibă asupra sa originalul și, la cerere, să îl prezinte instanței, sub sancțiunea de a nu se ține seama de înscris.

Considerăm că ar fi necesar cel puțin prezentarea unor copii apostilate a documentelor de instituția emitentă a fișelor de prizonier, având în vedere că emitentul este Statul Rus, stat non-membru al Uniunii Europene. Arhivele Naționale din Ungaria deține doar copii făcute după fișele personale de evidență a prizonierilor de război, păstrate electronic.

2. În ultima perioadă mulți solicitanți depun cerere privind acordarea drepturilor prevăzute de DL nr.118/1990 interpretând greșit prevederile actului normativ, în calitate de "mostenitor", adică nu după un părinte defunct ci după bunici sau chiar străbunici.

Aceste drepturi nu sunt ca urmare a drepturilor succesoriale, ci sunt drepturi expres prevăzute numai persoanei care s-a aflat în una dintre situațiile prevăzute la art. 1 alin. (1) și (2), iar în cazul în care persoana aflată într-una dintre aceste situații este decedată, în favoarea soțului supraviețuitor respectiv al copilului acestuia.

3. În ceea ce privește interpretarea art.1 alin.(1), lit.d) - situația persecuției consăd în aplicarea măsurii domiciliul obligatoriu, din motive politice, avem foarte multe cereri bazate pe acte doveditoare constând în declarații de martori, fără alte documente doveditoare eliberate de organele competente.

În ceea ce privește declarația martorilor în dovedirea aplicării măsurii administrative de stabilire a domiciliului obligatoriu, considerăm că martorii nu pot aprecia ei înșiși caracterul de domiciliu obligatoriu din punctul de vedere al art. 1 din decretul-lege, ei pot dovedi doar o anumită situație de fapt bazată pe percepțiile lor subiective. Stabilirea caracterului obligatoriu al domiciliului din motive politice este o problemă care se poate stabili doar de o instanță de judecată pe baza materialului probator în lipsa unor acte credibile depuse în susținerea cererii.

Reclamanții ar trebui să facă dovada cu probe concludente și pertinente că părintele în cauză a suferit persecuția politică constând în măsura administrativă cu caracter politic ce ar fi avut ca obiect stabilirea domiciliului obligatoriu, și care să fi fost dispusă în baza unuia din actele normative stabilite de legiuitor ca fiind cele ce atrag o astfel de măsură ca cea indicată de aceștia.

Lukács Elisabeta
Dir. executiv

